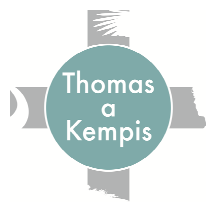

Verslag parochiebijeenkomst Thomas a Kempis

Datum: 10 oktober 2017 van 20.00 tot 22.00 uur
Thema: **DE TOEKOMST VAN ONZE KERK!**
Plaats: St. Jozefkerk in Zwolle
Aanwezig: ± 40 personen

A. UITNODIGING VOOR DEZE BIJENKOMST:

De ontwikkelingen in onze kerk gaan snel:

- In de media horen we met enige regelmaat over het teruglopen van het aantal gelovigen.
- Om ons heen zien we die verandering ook terug in onze locaties/kerken.
- Er zijn steeds minder (nieuwe) vrijwilligers te vinden om bepaalde taken op zich te nemen.
- De deelname aan vieringen en activiteiten wordt minder....
- Het lijkt alsof alles alleen maar minder wordt, alsof onze kerk geen toekomst heeft....

Maar die conclusie is iets te snel genomen, want het is maar hoe we er tegenaan kijken.

René Grotenhuis heeft over de toekomst van onze kerk een boek geschreven dat heet ' *Van macht ontdaan*'. In zijn boek vertelt René Grotenhuis - hoe hij als directeur van Cordaid en betrokken katholiek over de gehele wereld - geloofsgemeenschappen zag. Hoe hij onder de indruk raakte van de wereldwijde betekenis van de kerk. Vanuit dat perspectief schrijft hij over de Nederlandse en Europese kerk, vooral als instituut. Hij is bijzonder kritisch over de dominant westerse neo-liberale invloed en denken op onze kerk. Hij pleit o.a. voor het loslaten van het denken in getallen, cijfers en het 'nut' denken. Want, zo zegt hij: " God, kan niet tellen".

René Grotenhuis - nu pastoraal werker in de stad Utrecht - wil zijn visie over "DE TOEKOMST VAN DE KERK" op dinsdagavond 10 oktober voor ons uiteen zetten. Hij zal eerst aan de hand van zijn boek vertellen hoe en waar hij de (broodnodige) veranderingen ziet. En wat dat voor ons gelovigen betekent, hoe wij daar aan kunnen bijdragen.

Het pastoraal team en het bestuur nodigen u van harte uit voor deze inspirerende avond. Na de lezing van René Grotenhuis is er volop ruimte om met elkaar in gesprek te gaan over onze toekomst van de kerk, hier in onze eigen Thomas a Kempisparochie. René Grotenhuis zal ook daarover meedenken en zijn ideeën en visie daarop geven. De toekomst van onze kerk gaat ons allemaal aan. We hopen dat velen zich geroepen voelen om daarover mee te denken en te praten!

Pastoraal team en bestuur van de Thomas a Kempisparochie

B. LEZING RENÉ GROTENHUIS

René Grotenhuis begint zijn verhaal met de mededeling dat hij in de afgelopen jaren nagedacht (en geschreven) heeft over de verschillende processen en ontwikkelingen in kerk en maatschappij. En dat hij - daarop voortbordurend - een visie heeft ontwikkeld op de toekomst van de kerk. Deze is verwoord in "Van Macht ontdaan", verschenen in 2015. Centraal staat "Wat is de betekenis van ons christelijk geloof, voor de wereld?" In vier 'blokjes' zal het thema worden besproken en na elk blokje is er tijd voor dialoog.

- **BLOK 1:** *"Wat is de afgelopen decennia gebeurd in onze kerk? Hoe moeten we dat verstaan?" Oftewel we gaan een stukje terugkijken.*

- **BLOK 2:** *“Op weg van een kerk met een geloof naar een geloof met een kerk”*
- **BLOK 3:** *“Missionaire opdracht van de kerk”*
- **BLOK 4:** *“Toekomst van de kerk. Aanknopingspunten op zoek naar andere vormen ...”*

Een paar zaken vooraf, genoemd door René Grotenhuis:

- *Verwacht vanavond geen oplossingen en ook niet binnen enkele jaren. We zitten in een groot proces en daarom moeten we gaan denken. Oplossingen/invullingen zullen niet in enkele jaren op tafel liggen maar plaats hebben in de komende generaties*
- *Wees niet pessimistisch. Wees ervan overtuigd dat wij als gelovigen er toe doen, dat de wereld ons niet kunnen missen. We zijn betekenisvol.*

AD BLOK 1: “Wat is de afgelopen decennia gebeurd in onze kerk? Hoe moeten we dat verstaan?” Oftewel: we gaan een stukje terugkijken.

Statements/uitspraken René Grotenhuis:

- We hebben te maken met een afbrokkelende kerk, zowel bij de katholieken als bij de PKN-kerken.
- Was het vroeger nog zo: een nieuwe wijk: een nieuwe kerk, nu worden juist in die wijken kerken gesloten.
- Beleidsmakers hadden niet in de gaten dat er veranderingen waren. Onderstroom was er wel. Vele gebeurtenissen geven aan dat de veranderingen wereldwijd plaatsvonden. Denk aan 1989: de Val van de muur, 2011 Arabische wereld stond in brand, ...
- Op zich niet erg, maar we weten niet hoe we daarop moeten reageren, en eigenlijk nog steeds niet.
- We hebben nu eigenlijk te maken met ‘Management van de krimp’: bestaand model probeert men overeind te houden. En we hebben nog steeds niet de juiste stap gezet.
- Eigenlijk zijn al die veranderingen al in 1784 begonnen: Franse revolutie:
 - Tot dat tijdstip was de kerk de belangrijkste sociale organisatie in West-Europa.
 - De kerk hield alles bij (doopregister, trouwregister etc..)
 - Dankzij Napoleon ging de staat zich met alles bemoeien (denk aan Burgerlijke stand, iedereen een achternaam) en daardoor werd de kerk teruggedrongen.
- We maken nu min of meer het einde van kerkstructuur mee, want de wereld/de samenleving verandert heel snel. Het kerkmodel hoorde bij een bepaalde wereld en ... die bestaat niet meer!
- Kerk moet nadenken: “Welke rol willen we spelen? Wat willen we uitdragen?”

Conclusies uit dialoog/discussie over bovenstaande blok 1:

Teloorgang alleen in de Westerse wereld?

- Nee, eigenlijk overal keren ze de R.-K kerk de rug toe, maar in Latijns-Amerika zoeken de mensen wel in een religieuze wereld hetzij bij de Evangelische kerken hetzij bij Afrikaanse roots.
- Het loslaten van het geloof is hier in West-Europa sterker dan in andere werelddelen.
- Nieuwe generatie wil op een andere manier het geloof beleven. Vanzelfsprekende ritme is er niet bij de jeugd.
- Islam hier in West-Europa:
 - vroeger was er geen geld,

- nu meer zelfbewustzijn van de jongeren in deze wereld
- religie is een belangrijk punt van identiteit
- Boodschap van onze katholieke kerk klinkt niet meer door (zoals bij Hour of Power). De gelovigen worden niet meer geprikkeld door de overweging van de pastoor.

AD BLOK 2: “Op weg van een kerk met een geloof naar een geloof met een kerk”

Statements/uitspraken René Grotenhuis:

- Kerk is dus jaren-/eeuwenlang belangrijk geweest als organisatie.
- We zijn te weinig bezig geweest met inhoud van het geloof: er werd eigenlijk nooit over gepraat.
- Er was vooral aandacht voor: organisatie, overleg, zakelijke onderdelen ...
- We waren wel sterk in diaconie, in het samenwerken met verschillende organisaties: kwetsbare groepen, rouwverwerking, vluchtelingenwerk, voedselbanken,
- We moeten ons echter meer bezig gaan houden met ons geloof. Daar moeten we onszelf meer naar verzetten. De wereld heeft dat nodig.
- De wereld is eigenlijk plat geworden: alleen maar oog voor bezit, status, etc : dat zijn maatstaven of een jaar goed is geweest?
- Onze diepgang is heel dun geworden: we zijn te cynisch.
- En dat vindt men steeds terug in de media.
- Wij als gelovigen hebben een verhaal:
 - Wij geloven dat we door God gewild zijn.
 - Wij geloven dat we bedoeld zijn door God. Wij zijn hier niet zonder bedoeling.
 - Wij zijn niet zonder oorsprong/zonder zin.
 - Wij zijn betekenisvol voor andere mensen. Wij zijn van belang.
 - God kijkt naar de betekenis van de mensen en niet naar wat de mensen zeggen.
 - In de ogen van God telt iedereen mee: niet alleen de bekenden of mensen met veel bezit.
 - Mensen gaan we helpen omdat ze waardevol zijn (en niet omdat ze anders dan problemen geven)
- Dit alles moeten we geloven: dit verhaal heeft de wereld nodig.
- Alleen: “Hoe krijgen we dit verhaal – vanuit ons geloof - verteld?”

Conclusies uit dialoog/discussie over bovenstaande blok 2:

Wat hebben we als kerk te bieden? Hoe zal de kerk moeten optreden?

- Gaten in welzijnsnetwerk dichten?
- We moeten een kerk hebben die betekenisvol is voor elkaar.
- Nieuwkomers moeten echt worden gezien: bewust aanspreken.
- Bijbelavonden gaan organiseren en promoten zodat er meer belangstelling voor komt.
- Gebruik gaan maken van de sociale media.

AD BLOK 3: “Missionaire opdracht van de kerk”

Statements/uitspraken René Grotenhuis:

- Ondanks onze marketing, communicatielijnen en gebruik van sociale media is het ons niet gelukt om de kerk te “promoten”. We moeten daarom de beweging andersom maken:
 - We moeten niet steeds blijven proberen om mensen binnen te krijgen.
 - WIJ moeten meer naar buiten.
- Wat is de missie van de kerk? Oftewel waartoe zijn we op aarde inzake de kerk?

- WIJ moeten ruimte gaan maken voor God in de wereld. (Niet in de kerk, want daar is Hij al.)
- God moet meer doorklinken, in onze stad, in onze wijk,
- Dit is geen eenvoudige opdracht. Wij allen vinden dit eng: "Hoe zullen de mensen op ons reageren?"
- Wij lijken in dit opzicht op de apostelen die alle deuren gesloten hadden na Hemelvaart: ook wij zitten eigenlijk een 'beetje bang' in ons kerkgebouw, want "buiten krijgen we commentaar als we praten over ons geloof."
- We laten het meestal zien door ons handelen/ in ons doen. Erover praten doen we nooit.
- Migrantenchristenen betrekken God wel zichtbaar in hun leven.
- Wij moeten dat ook meer gaan doen, maar dan wel op een manier die bij ons past.

Conclusies uit dialoog/discussie over bovenstaande blok 3:

- In onze parochie zijn hier voorbeelden te noemen: bespreken van gelovig zijn op je werk en oecumenische vieringen bij Mariakapelletje, etc...
- Laten we tevreden zijn met wat er is en niet te somber zijn waar we zitten.

AD BLOK 4: "Toekomst van de kerk. Aanknopingspunten op zoek naar andere vormen ..."

Statements/uitspraken René Grotenhuis:

- Wees ervan overtuigd: We hebben een rol te spelen.
- We krijgen kleine geloofsgemeenschappen/steunpunten die het geloof levend houden, bijvoorbeeld Huiskerken. Daardoor zullen er minder vieringen zijn.
- We gaan op een andere manier geloof beleven:
 - bepaalde schriftlezingen met elkaar bespreken,
 - al dan niet met een uitgebreide maaltijd.
 - Vieringen/bijeenkomsten met daarin: eten, zingen en bidden.
- We gaan verbindingen zoeken met Christelijke migranten. (Nu nog min of meer geïsoleerde gemeenschappen.)
- We gaan/moeten ons geloof levend houden, dan is en blijft er vertrouwen in de toekomst.
- Het gaat niet over aantallen, want "God kan niet tellen". God komt niet verder dan 1. Jij bent in beeld, wie je ook bent en waar je ook woont. Tellen is onze manier en niet Zijn manier.
- Daarop doorgaand las René Grotenhuis voor uit eigen werk en wel over de dyscalculie van God: *"Het interesseert hem echt geen fluit of we nu met velen of weinigen in de kerk zitten – althans niet in de zin van aantallen. Het doet hem hooguit verdriet dat hij zijn genade niet meer zo goed kwijt kan. (...) Hij hoeft niet te tellen; Hij kan het niet eens. In God is geen kwantiteit, alleen maar kwaliteit."* **(voor de volledige tekst: zie bladzijde 5 van dit verslag)**
- Veel kerkelijk denken is helaas getekend door angst: angst voor de aantallen en de veel grotere boze buitenwereld.

Conclusies uit dialoog/discussie over bovenstaande blok 4:

- We moeten ook meer luisteren naar de kinderen: "Waar hebben zij behoefte aan?"
- Ondanks grote inzet bij Eerste H. Communieprojecten, H. Vormselprojecten is het resultaat laag: niet veel kinderen zijn aangesproken. We moeten op zoek naar andere vormen.

C. SLUITING VAN DE AVOND

Hans Bertels, vicevoorzitter van het parochiebestuur bedankt René Grotenhuis en bedankt iedereen voor de inbreng in de discussie/in het dialoog. Van deze avond zal een verslag worden gemaakt. Daarna zal er een vervolgvond gepland worden.

BIJLAGE column van René Grotenhuis geschreven in 2015:

God kan niet tellen

Regelmatig zit René Grotenhuis met een handjevol mensen, merendeels ouderen, in de kerk. Tegen de gedachte dat dat geringe aantal en die samenstelling de zaak betekenisloos maakt, heeft hij een hoopvol antwoord gevonden: God kan niet tellen. Dat er iets is met vluchtelingen, dringt bij ons mensen pas goed door nu het om duizenden gaat. Voor God is elke vluchteling, opzoek naar bescherming en toekomst, de ultieme maat.

Ik ga een of twee keer in de week 's ochtend naar de eucharistieviering in mijn parochiekerk. Voor mij een manier om gedurende de week, een of twee keer, in alle rust de dag te beginnen, mijn dagelijks doen en laten te verbinden met Hem die mijn leven omvat. Een paar keer per jaar ga ik op woensdagavond vóór in een gebedsdienst. Met een klein groepje vrijwilligers doen we dat in een afwisselend rooster. Ieder doet het op zijn of haar eigen manier binnen het format dat we met elkaar hebben ontwikkeld. En zowel in die eucharistieviering 's ochtend als in de gebedsvieringen op woensdagavond zitten we met een handvol mensen, maximaal tien, een enkele keer niet meer dan vier of vijf. Met enige regelmaat komt de vraag op of dat nog wel zinvol is met zo weinig mensen. Dat is onderdeel van die grotere vraag naar leeglopende kerken en de toekomst daarvan: is het nog wel zinvol daaraan mee te doen? En als het al niet de aantallen zijn, dan is wel de samenstelling die bedenkingen oproept: alleen maar oude mensen, geen jongeren en daarmee ook geen toekomst.

Alleen maar kwaliteit

Ik heb mij langzamerhand gewapend tegen die discussie met de overtuiging dat God niet kan tellen. Het interesseert hem echt geen fluit of we nu met velen of weinigen in de kerk zitten. Althans niet in de zin van aantallen. Het doet hem hooguit verdriet dat hij zijn genade niet zo goed meer kwijt kan en dat de vreugde van het gedeeld geloven aan zoveel mensen voorbij gaat. En het interesseert hem al helemaal niet of de mensen die komen oud zijn of jong. Het zou een absurde gedachte zijn dat God meer waarde hecht aan een jongere die in de kerk komt dan een oudere. Dat zijn allemaal onze menselijke manieren. Wij houden van tellen, van kwantiteiten. Wie het meeste geld heeft, de hoogste score, het vaakst genoemd wordt op tv of de meeste volgers heeft op Twitter. Dat hebben wij allemaal nodig om te kunnen bepalen wat belangrijk is, wat ertoe doet. God heeft dat allemaal niet nodig Hij hoeft niet te tellen, hij kan het niet eens. In God is geen kwantiteit, alleen maar kwaliteit.

Ik kan die gedachte ook niet loslaten bij de beelden van de vluchtelingen die in Europa een veilig heenkomen zoeken voor oorlog (Syrië, Irak) en onderdrukking (Eritrea). De afgelopen maanden begint het tot ons door te dringen en schenken we er aandacht aan, nu het om duizenden gaat. Nu we de beelden zien van honderden mensen die eerst op Kos en Lesbos aan land komen, vervolgens in Macedonië voor de grens wachten en vervolgens in Boedapest en München rond de treinstations wachten op de mogelijkheid voor een vervolg. Nu het die aantallen bereikt, wordt het serieus, realiseren we ons dat er een probleem is waar we onze ogen niet voor kunnen sluiten.

Naïef

God kan niet verder tellen van één. Voor hem is elke vluchteling die wanhopig op zoek is naar bescherming en toekomst de ultieme maat. En het maakt hem niet uit of hij in Jordanië, op Lampedusa, in Boedapest of in Apeldoorn is.

Het is alweer twee jaar geleden dat paus Franciscus naar Lampedusa ging om eer te bewijzen aan de verdronken vluchtelingen. Ik herinner me commentatoren die zeiden dat de paus naïef was, niets begreep van de ingewikkelde politiek en zich er niet mee moest bemoeien. Hij was er niet als politicus, maar als gelovig mens die gelooft dat God maar tot één kan tellen. En dat dat de maat van menselijkheid is.